

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ: ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Мазур Олена Вікторівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри перекладознавства

і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура

Львівського національного університету

імені Івана Франка

mazur.olena@lnu.edu.ua

orcid.org/0000-0002-7298-0349

Радецька Світлана Валеріївна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри лінгвістики та перекладу

Київський столичний університет

імені Бориса Грінченка

s.radetska@kubg.edu.ua

orcid.org/0000-0001-7308-8179

Ця розвідка продовжує цикл методичних розробок авторок у царині навчання перекладу. **Метою** дослідження на цьому етапі є лексико-дискурсні особливості медичної термінології, загальний опис та аналіз яких стане фундаментом для подальшої розробки методики навчання перекладу медичних текстів різних жанрів та стилів.

Синкретичний характер нашого дослідження, його перекладацьке спрямування у загальнолінгвістичних межах термінології медичної підмови зумовили його **методологію**. Зокрема, в межах функціонально-стилістичного аналізу ми послуговувалися методами контекстуального аналізу задля вивчення вживання термінології у різних контекстах та методом стилістичного моделювання задля оцінки стилістичної ролі медичних термінів у текстах різних жанрів та функціональних стилів М. Лакроа та С. Рандал (Lacroix, 2014). Термінологічний аналіз проводився в межах методології теорії спеціалізованих мов Дж. Свейлза (Swales, 1990) та в перекладознавчому аспекті був зосереджений на виявленні методик еквівалентного відтворення термінології галузі охорони здоров'я в межах міжкультурної комунікації Р. Каппеллі (Carrelli, 2020).

Результатом нашого дослідження став аналітико-синтетичний опис функціонування медичної термінології в текстах різних функціональних стилів та обрання відповідних перекладацьких стратегій залежно від прагматичних аспектів використання терміна. Зокрема, запропоновано в науковому стилі перекладати медичну термінологію словниковими еквівалентами, аналітично контекстуалізуючи окремі випадки полісемії, омонімії, терміни-неологізми, у діловому стилі за потреби вдаватися до контекстуальних пояснень, враховуючи тезаурус реципієнтів, у публіцистичному – робити акцент на прагматичний вплив, у розмовно-побутовому стилі можна вдаватися до детерміналізації, а в художньому необхідно застосовувати творчий підхід до термінологічних конотацій. При цьому етичні норми перекладу залишаються критично важливими в усіх функціональних стилях, окрім художнього.

Ключові слова: галузевий переклад, медичний переклад, переклад термінів, жанри медичних текстів, функціональні стилі мовлення, контекст.

MEDICAL TERMINOLOGY IN TRANSLATION TRAINING: FUNCTIONAL AND STYLISTIC ASPECT

Mazur Olena Viktorivna,
*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Translation
Studies and Contrastive Linguistics named
after Hryhoriy Kochur
Ivan Franko National University of Lviv
mazur.olena@lnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-7298-0349*

Radetska Svitlana Valeriivna,
*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Linguistics
and Translation
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
s.radetska@kubg.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7308-8179*

This study continues the series of the authors' methodological researches in the field of translation training. The **goal** of our research at this stage is to examine the lexical and discursive features of medical terminology, the general description and analysis of which will form the foundation for further development of translation methodologies for medical texts of various genres and styles.

The syncretic nature of our research, specifically its translation focus within the general linguistic framework of medical sublanguage terminology, has determined its **methodology**. In particular, within the framework of functional and stylistic analysis, we employed contextual analysis methods to study the usage of terminology in different contexts, as well as the method of stylistic modeling to evaluate the stylistic role of medical terms in texts of various genres and functional styles, following M. Lacroix and S. Randal (Lacroix, 2014). Terminological analysis was conducted within the methodology of John Swales' theory of specialized languages (Swales, 1990), and, in the aspect of translation studies, focused on identifying methods of equivalently rendering healthcare terminology in intercultural communication, following R. Cappelli (Cappelli, 2020).

The **result** of our research is an analytical-synthetic description of the functioning of medical terminology in texts of various functional styles and the selection of appropriate translation strategies based on the pragmatic aspects of the terms. Specifically, it is proposed to translate medical terminology into the scientific style using dictionary equivalents while contextually analyzing specific cases of polysemy, homonymy, and neologisms. In the business style, contextual explanations may be provided, considering the recipients' thesaurus. In the journalistic style, emphasis should be placed on pragmatic influence, while in conversational style, de-terminalization is possible, and in artistic style, a creative approach to terminological connotations is necessary. Ethical norms of translation remain critically important in all styles.

Key words: specialized translation, medical translation, translation of terms, genres of medical texts, functional styles of speech, context.

1. Вступ

Виклики сучасного професійного медичного перекладу можна умовно поділити на мовні та лексикографічні (особливості галузевої термінології, розвиток медичного словникарства), дискурсні (жанрова та видова поліфонія текстів), компетентнісно-тезаурусні (професійна компетентність перекладача, обізнаність у медичній сфері тощо), галузеві (новації, відкриття та винаходи в усіх сферах медицини), інституційно-правові (сертифікація, стандартизація тощо), міжкультурні (особливості відтворення текстів медичної тематики для представників різних етнічних та культурних груп, когнітивні (особливості сприйняття інформації реципієнтами) (Наняк, 2024).

Аналіз вітчизняних наукових праць у царині медичної термінології та її перекладу засвідчує, що лексикологічна проблематика медичної термінології висвітлена доволі докладно як оглядово (Левченко, 2021), так і з боку словотвірних особливостей (Самойленко, 2020), семантики (Литвиненко, 2010; Перхач, 2019), соціолінгвістики (Д'яков, 2000), внутрішньогалузевого поділу (Лисенко, 2007; Хирівська, 2017), тоді як лексикографічна розглядається в історичному та історико-культурному розрізах (Ганіткевич, 2021); міжкультурні та компетентнісні аспекти відображено в тому, як вона «витворює національну мовну картину світу і віддзеркалює специфіку наукового мислення українців» (Єщенко, 2018: 42); дискурсні аспекти досліджені із застосуванням різноманітних підходів, від структурно-семантичного (Ставінчук, 2011) до прагматичного (Боцман, 2006) та корпусного (Перхач, 2023). Втім перекладацький аспект медтермінології, попри докладне висвітлення її відтворення, від окремих явищ, таких як термінологічна синонімія, «хибні друзі перекладача» (Калашник, 2021) до відтворення відповідно до лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей (Мазур, 2018; Тікан, 2022) не знайшов гідного відображення в методологічному розумінні, а саме в розробці методів та прийомів навчання майбутніх перекладачів відтворення медичної термінології в текстах різних функціональних стилів та жанрів.

На цьому етапі нашого дослідження ставимо за мету окреслити особливості функціонування медтермінології в межах різних функціональних стилів і, відповідно, запропонувати алгоритми, придатні для її адекватного відтворення в межах конкретного функціонального стилю та жанру, ситуації мовлення, тезауруса реципієнтів, бажаного прагматичного впливу тощо.

2. Результати та обговорення

Як відомо, медична термінологія становить складну лексичну підсистему в межах підмови медицини, бо охоплює всі терміни та вирази, що використовуються в медичній науці та техніці для спілкування у сфері охорони здоров'я. Вона включає у себе різноманітні аспекти, такі як терміни анатомії, гістології, патології, клінічної медицини та фармації, а також, за Я. Ганіткевичем, т. зв. «народної та традиційної медицини» (Ганіткевич, 2021), і наведений перелік галузей далеко не повний. Більш того, постійний розвиток науки та технічний прогрес призводять до появи нових термінів та нових напрямів у медицині (нейробіологія, гена інженерія) зі своїми розвиненими терміносистемами. Відповідно, багатовекторність та інтердисциплінарність медичної термінології є додатковими викликами в навчанні її перекладу, на додачу до озброєння студентів навичками подолання загальнонавчаних труднощів, пов'язаних з: 1) іншомовним походженням, та наявністю, за В. Калашником, до 89% інтернаціональної термінолексики (Калашник, 2011), які як формалізують переклад на семантико-морфологічному рівні (Білозерська, 2009; Черноватий, 2019), так і призводять до появи термінологічної синонімії та омонімії, розширення значення терміна в певній мові за рахунок додаткових конотацій (Калашник, 2011); 2) особливостями її виникнення та розвитку в межах окремих мов (Мазур, 2024; Ганіткевич, 2021), що спричиняє як термінологічну синонімію (Ганіткевич, 2021), так і стилістичну стратифікацію термінолексики в межах підмови медицини.

Всі вищезазначені особливості медичної термінолексики (надалі – МТ) різною мірою властиві їй у межах функціональних стилів мови. Відповідно, для обрання релевантної стратегії її відтворення в кожному конкретному випадку слід насамперед зважати на функцію МТ у тексті конкретного жанру та стилю (прагматичну інтенцію вживання МТ), її морфологічні, семантичні, стилістичні особливості.

3. Медична термінологія у текстах наукового стилю: аналіз та еквівалентне відтворення

Основною функцією наукового стилю мовлення є пізнавально-інформативна функція, доповнена функцією доказовості. Він обслуговує сферу освіти, науки і техніки і використовується для повідомлення, пояснення, винайдення, розв'язання, класифікації, систематизації наукових знань та проблем. Відповідно, основною ознакою наукового стилю є його термінологічність,

властива як загальним для всіх наукових текстів жанрам медичної тематики (науковим статтям, монографіям, дисертаціям, клінічним довідникам та протоколам, звітам про дослідження, підручникам, методичним рекомендаціям), так і жанрам, властивим специфічним галузям медицини (фармакопеї, операційні звіти, консенсусні документи тощо). В усіх них у різному відсотковому співвідношенні представлена як загальнонаукова медична термінологія, так і спеціалізована, що використовується в межах конкретної медичної галузі (акушерсько-гінекологічна, педіатрична тощо).

У рамках наукового стилю мовлення термінологічна лексика використовується для точного позначення дій, об'єктів, явищ у межах певної галузі науки та техніки. Терміни забезпечують виконання і самі виконують інформативну функцію, яка збігається з функцією стилю. Вони служать джерелом отримання нової інформації та порівняння її з попереднім знанням (сигніфікативна функція) та служать у межах наукової роботи джерелом комунікації між фахівцями відповідної галузі.

З огляду на мету наукового стилю – якомога точно, в повному обсязі та вичерпно донести реципієнту інформацію: кожен термін, у нашому випадку медичний, повинен відповідати вимогам однозначності в межах певної мовної підсистеми (синонімія в ідеалі не є допустимою); системності – мати чіткі межі певної терміносистеми; мотивованості – за мовною формою терміна можна зрозуміти, яке поняття він позначає (в медичній термінології повністю вмотивованою є грецька та латинська термінологічна бази, оскільки значення кожного окремого терміна ми можемо визначити за структурними частинами: «гастрит» – «запалення шлунка», де *гастр-* – шлунок, а *-ит* – запалення); точності – виражати наукові поняття, виконуючи при цьому науково-пізнавальну функцію.

Втім у медичній термінології ми спостерігаємо явище варіативності термінології, яке виникає через паралельне існування інтернаціональних та національних терміноназв («анемія» – «недокрів'я»), тому важливо використовувати лише один варіант термінологічної одиниці в тексті перекладу; також, окрім загальних принципів відтворення інтернаціональної МТ способом знаходження словникового еквівалента, перекладачі медичних текстів мають бути досить обізнані в медичній галузі, щоби розпізнавати та еквівалентно відтворювати епоніми («синдром Дауна», «операція Кохера»), аббревіатури («ЕКГ – електрокардіограма») тощо, а також мати здатність аналізувати структуру терміна (для правильного вичленовування та перекладу одно- і багатокомпонентних термінів («гіпертензія» – «артеріальна гіпертензія»), а також застосовувати критичне мислення для адаптування термінів до контексту (наприклад, полісемічних: «пульсація» у фізіології означає ритмічне скорочення серцевого м'яза, а в ультразвуковій діагностиці – коливання ультразвукових хвиль, що використовується для виявлення структурних аномалій у тканинах).

4. Медична термінологія офіційно-ділового стилю мовлення: позірна еквівалентність перекладу

Метою офіційно-ділового стилю комунікації є інформування. Відповідно, у сфері офіційних та службових стосунків у листуванні та документації (суто медичній: історія хвороби, епікриз, протокол клінічних досліджень, призначення лікаря; адміністративно-організаційній: накази та розпорядження, положення та інструкції, статuti медичних установ; а також документація суміжних сфер діяльності: страхові медичні поліси, медичні довідки для надання офіційним установам, ліцензійно-сертифікаційна документація; правові документи: контракти з медичними працівниками, угоди про надання медичних послуг, документи щодо прав пацієнтів (інформована згода, документи про відмову від лікування) тощо) ознаками МТ є «класичні» риси, властиві термінолексичі: 1) інформативність, 2) стилістична нейтральність, 3) використання в прямому значенні, 4) формалізованість, 5) моносемантичність, 6) відсутність синонімів та дублетів, 7) логічність вживання в наявному контексті.

Позірно, для адекватного перекладу МТ могло б вистачити озброєння студентів загальними навичками відтворення термінів: лексикографічна робота та переклад прямим словниковим еквівалентом, що є цілком слушним при письмовому або усному перекладі для реципієнта, який має достатній тезаурус у галузі медицини. Водночас якщо листування, складання відповідного документа, усний (в т.ч., громадський) переклад відбуваються між фахівцем у медичній галузі і пацієнтом, не обізнаним у медицині, то важливо впевнитися, що суть повідомлення повністю зрозуміла реципієнту. Для боротьби з дезінформацією перекладач може, якщо такий формат прийнятний з огляду на жанр тексту оригіналу (припис лікаря) та спосіб виконання перекладу (усний громадський переклад), використовувати дефінітив та дефініцію в одному текстовому середовищі: пояснення може подаватися контекстуально (безпосередньо після вживаного терміна, або як виноска, примітка наприкінці документа). Наприклад: “*The patient gives consent for the astroscopy procedure*” – “пацієнт дає дозвіл на проведення астроскопії – діагностики суглобів для оцінки пошкоджень суглобного хряща” (з документа «Інформована згода»). Варто зазначити, що пояснення відповідної термінології в документах трапляється досить рідко, лікарі частіше пояснюють деталі самостійно, але також часто пацієнту потрібно самому знаходити значення того чи іншого терміна за допомогою інтернет-джерел. Перекладаючи термінологію в межах ділового спілкування, перекладач в описаній вище ситуації виступає посередником і тлумачем, що додає до виклику бути обізнаним у медичній галузі необхідність навчитися розпізнавати лексику, яка потребує розтлумачення, виходячи із ситуації спілкування, що є вже цариною, з одного боку, паракладацької діяльності, а з іншого – міжособистісної та міжкультурної комунікації.

5. Медична термінологія в публіцистичному стилі: за рамками первинної номінації

З головної мети публіцистичного стилю – інформування та впливу на відповідну аудиторію – випливає два способи використання медичної термінології в текстах медіа, тобто вживання первинної та вторинної номінації. Первинна номінація притаманна медичним термінам, які у разі вживання не змінюють своєї семантики і виконують свою пряму функцію називання та співвіднесеності з поняттям. Сутність і мовної, і термінологічної номінації полягає у перетворенні фактів екстралінгвістичної реальності в мовні значення з відбиттям у свідомості носіїв мови їх практичного і суспільного досвіду. У медичній термінології явище вторинної номінації характеризується системністю: з одного боку, результатом вторинної номінації є термін, який входить до системи термінів певної фахової мови та до системи мови взагалі, вступає у зв'язки з одиницями цієї терміносистеми; з іншого боку, будь-яке групування термінів, що з'явилися внаслідок дії вторинного називання, свідчить про закономірність вияву цього явища (Цісар, 2010: 54). Тобто йдеться про переосмислення термінів та їх вживання у невластивому контексті. Як правило, в такий спосіб МТ з різних підмов медицини вживається в переносному значенні в межах метафоричних словосполучень «бацила Президента», «політична гематома», “*country's virus*”, “*social apathy*”, “*media vaccination*”, «чорний трансплантолог», “*bee apothecary*”, «анатомія моралі», “*mind's surgery*”, “*scalpel sharp words*”, «легені планети», «водна артерія», “*science heart*”, “*nation's pulse*”.

Вторинна номінація як комунікативний ресурс ЗМІ впливає на формування нових слів, висловлювань та концепцій у мові через процеси деривації та зміни значень. Саме через цю нетиповість вичленовування МТ у складі стилістичних засобів вираження на семантичному рівні, до яких належать метафори, не становить труднощів для перекладачів, досить обізнаних із семантикою самої МТ, але вправність з відтворенням неологічних чи то неклішованих метафор може бути викликом у навчанні їх перекладу/відтворення.

6. Медична термінологія в розмовно-побутовому функціональному стилі: переосмислення та арготизація

У побутових ситуаціях та особистому листуванні між комунікантами –нефахівцями медичної справи частота вживання термінологічної лексики є низькою, а сама лексика – стилістично

забарвленою, просторічною. В неформальному спілкуванні чи в неофіційному листуванні фахівців терміни, природно, траплятимуться з більшою частотністю, але також, виступаючи агентами комунікації та джерелом інформації у процесі спілкування, тяжитимуть до детерміналізації. Через відносну простоту побутового мовлення у буденному спілкуванні використання складної та часто багатокомпонентної термінології не є ефективним через часто обмежений тезаурус пересічних комунікантів, тоді як результатом неформального спілкування серед фахівців є поява професіоналізмів та профжаргонізмів.

Позаяк професіоналізм – лексична одиниця, яка використовується в межах певної професійної діяльності, зрозуміла тільки фахівцям цієї галузі та належить до розмовного професійного мовлення, має чіткий зв'язок з термінологією, але може мати емоційне забарвлення та вживатися в неформальних контекстах (Сучасний, 2006: 456), він не є, по суті, науковим позначенням поняття, а функціонує як неофіційний заміник терміна. Професіоналізми позначають конкретні предмети, дії, які безпосередньо пов'язані зі сферою діяльності, наприклад: «*синюшність*» (опис зовнішнього вигляду шкірних покривів/обличчя пацієнта), «*патронаж*» (відвідування новонароджених/лікування неповнолітніх дітей), “*to bag*” (дати кисневу маску); “*blue pipe*” (вена), “*code blue*” (мобілізація медперсоналу для порятунку пацієнта).

Медичні професіоналізми – це слова і мовленнєві позначення спеціальних понять у сфері певної медичної професії; вони вживаються не лише у сфері медицини та не завжди відповідають нормам літературної мови, не мають чіткого наукового визначення і не становлять цілісної системи. При тому професіоналізми, виконуючи важливу номінативно-комунікативну функцію, точно називають деталь виробу, ланку технологічного процесу чи певне поняття й у такий спосіб сприяють кращому взаєморозумінню. Відповідно, подібна лексика в перекладацькому вимірі становить проблему перекладу, бо, з одного боку, може полегшувати розуміння вузькогалузевих понять, зводячи їхнє тлумачення до побутового рівня («*фурункул*» – «*чиряк*»), а з іншого, – навпаки, арготизуючи професійне спілкування, звужуючи коло реципієнтів інформації до медпрацівників («*кинути трубу*» – «*інтубувати*», «*тішечка*» – «*тіопентал натрію*», «*качати*» – «*реанімувати*»).

Окрім очевидних труднощів перекладу, пов'язаних з розпізнаванням такої, часто неологічної, лексики та знаходженням еквівалентів поза стилістично нейтральною зафіксованою в лексикографічних джерелах термінологією, вочевидь, постає необхідність навчання студентів подолання інших проблем відтворення лексики, зазвичай не пов'язаних не тільки із семантичним, а й зі стилістичним її аспектом. Наприклад, профжаргонізм «*тішечка*», вочевидь, має сему «стишувати» і є переосмисленням дії препарату і одночасно грою слів, побудованій на назві препарату: «*Тіопентал натрію – похідна барбітурової кислоти із групи тіобарбітуратів, засіб для неінгаляційного наркозу. Швидко гальмує ГАБК-рецептори у ЦНС і дає анестезуючий, гіпнотичний та снодійний ефект, які настають у першу хвилину після введення*» (Тіопенат, 2024).

Так само відтворення МТ та профжаргонізмів у межах розмовно-побутового функціонального стилю вимагатиме оволодіння навичками «детерміналізації» задля забезпечення якнайповнішого відтворення інформації: використання синонімів, пояснювальних конструкцій тощо, а також творчого переосмислення для відтворення емоційного забарвлення та контекстуальності (етнокультурної, ситуативної тощо).

Зазначена вище свідомо арготизація лексики медичними працівниками вимагає від перекладача дотримання етичних та культурних норм (як збереження конфіденційності інформації, так і відтворення саме того обсягу інформації, який був переданий фахівцем, без надмірної конкретизації чи генералізації).

7. Медтерміни в художньому стилі мовлення: пересотворення

Ще одним стилем, в якому медична термінологія функціонує поза межами звичних інформативної, комунікативної (в межах галузі), класифікаційної, розрізнявальної, стандартизаційної

та функції мовної економії, є художній стиль мовлення. На додачу до вищезгаданих, найбільш поширеними функціями МТ у художніх творах є естетична, характеристична (деталізація образів персонажів, опис їхніх професій чи ступеня обізнаності), реалістична/достовірнісна, деталізуюча, психологічна (для створення реалістичного сюжету, напруженіших сцен), символічна (для посилення ефекту через «терміни-символи» в описі моральних проблем, наприклад, *чума* як символ абсурдності життя в однойменному романі А. Камю).

Крім того, термінологічна лексика у художньому творі посилює його пізнавальність. Заміна «прямих» функцій термінолексики «непрямими» найчастіше відбувається за рахунок змін у семантичній структурі лексичної одиниці, що призводить до набуття термінами інших значень, вживання їх у переносних значеннях, появи нових зворотів (Наприклад, з інтерв'ю Л. Костенко: «*Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову!*», або з її ж твору «Записки українського самашечого»: «*У кожної нації своя хвороба. У Росії – невеликовна*»).

У кожному конкретному випадку власне перекладу термінів передують визначення їхньої стилістичної функції та семантичної значущості (Білозерська, 2009). Відповідно, в інтерпретаціях художніх текстів перекладач має бути обізнаним з усім розмаїттям способів відтворення не тільки термінолексики, а й будь-яких стилістичних засобів вираження (насамперед тих, що ґрунтуються на семантичній транспозиції – метафоричність – та художньому узагальненні – символізм), що дозволить точно адаптувати терміни до художнього контексту, зберігаючи естетичні елементи, креативно адаптувати МТ відповідно до вимог мови перекладу та із збереженням ідіостилю автора. Вищезазначені навички вписують процес перекладу МТ у перекладу художнього тексту в рамках іншої культури.

8. Висновки

Функціонально-стилістичні розбіжності використання МТ уможливили дійти висновків, що вибір стратегії перекладу має відповідати функції тексту та прагматичності використання медичного терміна в ньому. Студенти повинні отримати навички аналізу терміносистем, усвідомлення прагматичних аспектів термінів та здатності адаптувати терміни до різних стилів, контекстуалізувати їх, забезпечуючи адекватність та точність перекладу.

Так, у науковому стилі МТ здебільшого перекладається словниковими еквівалентами, що зберігає її чіткість та однозначність, виконує інформативну функцію тексту, однак можуть виникати труднощі з перекладом неологізмів або термінів, які мають особливе значення в конкретних наукових контекстах, що вимагатиме від перекладача здатності до критичного осмислення тексту для адекватного відтворення МТ у завданих контекстуальних рамках; в офіційно-діловому стилі використана в контексті документації або ділового спілкування МТ вимагає уважності до стилістичних нюансів та культури ділового спілкування, а також допускає введення її контекстуальних пояснень задля уникнення дезінформації реципієнта; в публіцистичному стилі терміни можуть мати емоційний вплив, що вимагає адаптації до специфіки аудиторії, відповідно, важливо зберігати баланс між точністю терміна та його сприйняттям читачами; в розмовно-побутовому стилі медичні терміни потребують детерміналізації, щоб відповідати обмеженому тезаурусу нефахівців, професійний жаргон і професіоналізми спрощують спілкування фахівців, але можуть ускладнити переклад з огляду на відтворення інформації в тому обсязі, який свідомо був обмежений для донесення певною арготизацією МТ; у художньому стилі МТ використовуються для емоційного та естетичного впливу, характеристики персонажів, донесення моральних ідей шляхом філософського узагальнення в метафоризації та символізації термінолексики, тому перекладачі повинні враховувати та творчо реалізовувати контекст та конотації, щоб передати задум автора.

Крім того, етичні норми перекладу (конфіденційність інформації та адекватність відтворення змісту повідомлення) є наріжними під час перекладу текстів наукового, публіцистичного та розмовно-побутового стилів.

Література:

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія і переклад : навчальний посібник. Вінниця, 2009. 232 с.
2. Ганіткевич Я. Розвиток української медичної термінології. URL: <https://ntsh.org/node/1018>.
3. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: семантичний та соціолінгвістичний аспект. Київ, 2000. 218 с.
4. Єщенко Т. Медичний термін як засіб лексичного вираження текстової категорії інформативності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2018. № 890. С. 42–45.
5. Калашник В., Пилипенко М., Корнейко І. Проблеми перекладу медичної термінології. *Людина та образ у світі мови : вибрані статті*. Харків, 2011. С. 328–333.
6. Левченко В.М., Перхач Р.-Ю.Т. Медична термінологія як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Молодий вчений. Серія «Філологічні науки»*. № 9 (97). 2021. С. 115–117.
7. Лисенко В. Шляхи становлення й розвитку української анатомічної термінології. *Українська термінологія і сучасність*. Вип. VII. Київ, 2007. С. 167–170.
8. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Тлумачний словник медичних термінів: рос., лат. та укр. мовами: для лікарів, науковців, студ. мед. навч. закл. Київ; Ірпінь, 2010. 848 с.
9. Мазур О., Городецька Ю., Шеремета К. Особливості перекладу англomовних інструкцій до медпрепаратів на українську мову: прагматичний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. Серія «Лінгвістика»*. Вип. 31. Херсон, 2018. С. 192–197.
10. Наняк Ю., Мазур О. Медичний переклад: стан, проблеми, перспективи. *Переклад в Україні (24 серпня 1991 – 24 лютого 2022 рр.)*. Наукове товариство ім. Т. Шевченка, 2024.
11. Перхач Р.-Ю., Сулуловська М. Семантичний аналіз медичних термінів в інструкціях до лікарських препаратів. *Молодий вчений*, № 10 (74). С. 190–193. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-44>.
12. Перхач Р.-Ю., Карпа С. Використання інструментарію SKETCH ENGINE для виявлення колокацій. *Молодий вчений*, № 11 (123). С. 49–52. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-30>.
13. Самойленко О.В. Особливості української медичної термінології. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 13. Т. 1. С. 108–111. URL : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.21>.
14. Станівчук В. Структурно-семантичні особливості фармацевтичних текстів-інструкцій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова*. 2011. № 7. С. 230–234.
15. Сучасний словник іншомовних слів. Київ, 2006. 790 с.
16. Тікан Я.Г., Купчак І.І. Способи утворення та переклад англomовної медичної термінології засобами української мови. *Advanced Linguistics*, 2022. № 10. С. 67–73.
17. Тіопенат. 1 г. флакон. Інструкція. URL : https://brovapharma.ua/tiopenat_1-g.
18. Хирівська Г.П. Терміни фармаеконміки та фармацевтичного термінознавства як тематичні групи фармацевтичної термінології. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2017. № 869. С. 82–85.
19. Цісар Н. Системотворчий потенціал вторинних медичних найменувань. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 54–56.
20. Черноватий Л.М., Коваленко Л.А., Кальниченко О.А. Переклад англomовних текстів у сфері медичної допомоги. Ч. 1. Вінниця, 2019, 280 с.
21. Cappelli R. *Medical Discourse and Terminology in Translation*. Cambridge Scholars Publishing, 2020.
22. Lacroix M., Randal S. *Communicating Specialized Knowledge: Old Genres and New Media*. Peter Lang, 2014.
23. Swales J. *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge University Press, 1990.

References:

1. Bilozerska, L.P., Voznenko, N.V., Radetska, S.V. (2009). Terminolohiya i pereklad [Terminology and Translation]. Vinnytsia. 232 p. [in Ukrainian].
2. Hanytkievych, Y. Rozvytok ukrainskoi medychnoyi terminologii [Development of Ukrainian Medical Terminology]. Retrieved from: <https://ntsh.org/node/1018> [in Ukrainian].
3. Diakiv, A.S., Kyak, T.R., Kudielko, Z.B. (2000). Osnovy terminotvorennia: semantychnyi ta sotsiolinhvistychnyi aspekt [Fundamentals of Terminology Formation: Semantic and Sociolinguistic Aspects]. Kyiv. 218 p. [in Ukrainian].
4. Yeshchenko, T. (2018). Medychnyi termin yak zasib leksychnoho vyrazhennia tekstovoi katehorii informatyvnist [Medical Term as a Means of Lexical Expression of the Textual Category of Informativeness]. *Journal of the National University of Lviv Polytechnic. The Problems of Ukrainian Terminology Series*, № 890. P. 42–45 [in Ukrainian].
5. Kalashnyk, V., Pylypenko, M., Korneiko, I. (2011). Problemy perekladu medychnoi terminolohii [Problems of Translating Medical Terminology]. In *Liudyna ta obraz u sviti movy: vybrani statti*. P. 328–333. Kharkiv [in Ukrainian].

6. Levchenko, V.M., Perkhach, R.-Yu.T. (2021). Medychna terminolohiia yak ob'iekt linhvistychnogo doslidzhennia [Medical Terminology as an Object of Linguistic Research]. *Molodyi vchenyi. Philological Sciences Series*, № 9 (97). P. 115–117 [in Ukrainian].
7. Lysenko, V. (2007). Shliakhy stanovlennia i rozvytku ukrainskoi anatomichnoi terminolohiyi [Paths of Formation and Development of Ukrainian Anatomical Terminology]. *Ukrainska terminolohiia i suchasnist*. Issue VII, Kyiv. P. 167–170 [in Ukrainian].
8. Lytvynenko, N.P., Misnyk, N.V. (2010). Tlumachnyi slovnyk medychnykh terminiv: ros., lat. ta ukr. movamy: dlia likariv, naukovtsiv, studentiv med. navchalnykh zakladiv [Explanatory Dictionary of Medical Terms: in Russian, Latin, and Ukrainian for Doctors, Scholars, and Students of Medical Institutions]. Kyiv; Irpin. 848 p.
9. Mazur, O., Horodetska, Y., Sheremeta, K. (2018). Osoblyvosti perekladu anhlo-movnykh instrukttsii do medpreparativ na ukrainsku movu: prahmatychnyi aspekt [Features of Translating English Instructions for Medical Products into Ukrainian: A Pragmatic Aspect]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Linguistics Series*, Issue 31. Kherson. P. 192–197 [in Ukrainian].
10. Nanyak, Y., Mazur, O. (2024). Medychnyi pereklad: stan, problemy, perspektyvy [Medical Translation: Current State, Problems, and Prospects]. In *Pereklad v Ukraini [Translation in Ukraine (August 24, 1991 – February 24, 2022)]* [in Ukrainian].
11. Perkhach, R.-Yu., Susulovska, M. (2019). Semantychnyi analiz medychnykh terminiv v instrukttsiiakh do likarskykh preparativ [Semantic Analysis of Medical Terms in Instructions for Medicinal Products]. *Molodyi vchenyi*, № 10 (74). P. 190–193. Retrieved from: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-44> [in Ukrainian].
12. Perkhach, R.-Yu., & Karpa, S. (2023). Vykorystannia instrumentarii SKETCH ENGINE dlia vyvydennia kolokatsii [Using the SKETCH ENGINE Tool for Identifying Collocations]. *Molodyi vchenyi*. № 11 (123). P. 49–52. Retrieved from: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-30> [in Ukrainian].
13. Samoilenko, O.V. (2020). Osoblyvosti ukrainskoi medychnoi terminolohiyi [Features of Ukrainian Medical Terminology]. *Zakarpatski filolohichni studii*. Issue 13, Vol. 1. P. 108–111. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.21> [in Ukrainian].
14. Stanivchuk, V. (2011). Strukturno-semantychni osoblyvosti farmatsevychnykh tekstiv-instrukttsii [Structural-semantic Features of Pharmaceutical Instruction Texts]. *Scientific Journal of the National Pedagogical University*. № 7. P. 230–234 [in Ukrainian].
15. Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv [Modern Dictionary of Foreign Words]. Kyiv, 2006. 790 p. [in Ukrainian].
16. Tikhon, Y.H., Kupchak, I.I. (2022). Sposoby utvorennia ta pereklad anhlo-movnoi medychnoi terminolohii zasobamy ukrainskoi movy [Methods of Formation and Translation of English Medical Terminology into Ukrainian]. 2022. № 10. P. 67–73 [in Ukrainian].
17. Tiopenat. 1 g. flakon. Instrukttsiia [Tiopenate. 1 g. vial. Instruction]. Retrieved from: https://brovapharma.ua/tiopenat_1-g [in Ukrainian].
18. Khyrivska, G.P. (2017). Terminy farmaekonomiky ta farmatsevychnoho terminoznavstva yak tematychni hrupy farmatsevychnoi terminolohii [Pharmacoeconomics and Pharmaceutical Terminology Terms as Thematic Groups of Pharmaceutical Terminology]. *Journal of the National University of Lviv Polytechnic. The Problems of Ukrainian Terminology Series*, № 869/ P. 82–85 [in Ukrainian].
19. Tsisar, N. (2010). Systemotvorychy potentsial vtorynnykh medychnykh naimenuvan' [System-forming Potential of Secondary Medical Nomenclature]. *Journal of the National University of Lviv Polytechnic*. № 675. P. 54–56 [in Ukrainian].
20. Chernovaty, L.M., Kovalenko, L.A., Kalnychy, O.A. (2019). Pereklad anhlo-movnykh tekstiv u sferi medychnoi dopomohy. Vol. 1 [Translation of English Texts in the Field of Medical Assistance. Part 1]. Vinnytsia: 280 p. [in Ukrainian].
21. Cappelli, R. (2020). *Medical Discourse and Terminology in Translation*. Cambridge Scholars Publishing.
22. Lacroix, M., Randal, S. (2014). *Communicating Specialized Knowledge: Old Genres and New Media*. Peter Lang.
23. Swales, J. (1990). *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge University Press.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2024
The article was received 20 September 2024